

**Тема: "Написання похідних
прийменників разом, оремо та через
дефіс"**

Підготувала:
учитель української
мови та літератури
вищої категорії
старший учитель
Турченко Віра Василівна

Рівне 2009

Тема: Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс.

Навчальна мета: домогтись усвідомлення особливостей правопису похідних прийменників; формувати вміння писати похідні прийменники разом ,окремо та через дефіс; виробити відповідні правописні навички.

Розвивальна мета:розвивати логічне мислення, пам'ять, увагу, культуру усного і писемного мовлення

Виховна мета:виховувати любов до природи, естетичний смак , цілеспрямованість .

Обладнання: підручник ,дидактичний матеріал , таблиця “Написання прийменників”, алгоритм.

Хіт уроку

I.АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

Запитання і завдання на повторення

- Для чого служать прийменники ?
- На які види вони поділяються за будовою, походженням та утворенням?
- З якими відмінками вживаються?

II ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКІВ

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКАЛЯРІВ

IV. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Самостійна робота з таблицею «Написання прийменників»

Написання прийменників

Прийменикі пишуться

Разом	Окремо	Через дефіс
Похідні прийменики, утворені від прислівників, іменників та прийменників понад, вздовж, навкруги, поруч, по під, довкола	Похідні прийменники, утворені від прислівників та іменників з непохідними прийменниками згідно з, під час, незважаючи а, за винятком, з метою, незважаючи від	Похідні прийменниками, утворені приєднанням до прийменників з, із та інших з-за, із-за, з-над, з –під, з-поміж, з-посеред, з-поза.

2. Пояснення вчителя з використанням алгоритму

3. Практична робота

- Прочитайте текст. Знайдіть прийменники, поясніть правопис

ПОХІДНИХ ПРИЙМЕННИКІВ за допомогою алгоритму.

Усе відійшло в небуття, ось тільки місяць зостався такий, ж і колись... Він і тепер стоїть серед моря-мстя, мовби червона комора,

він і тепер парубком виходить з-за гір, він і тепер попід лісом-лісом котиться діжею з тістом... Чому саме в цю ніч згадалися батько -мати, дитинство ? Мабуть, місяць і наворожив...

Ніч і справді була ще чорна, як оті ворота, які колись у давнину декому дьогтем вимазували, лише з - поза хмар одна - друга зірочка приглядались до нас дитячими оченятами.

(Є. Гуцало)

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ / . Робота з підручником

Виконати вправу 451 (усно). 2. *іренувишні вправи.*

Завдання 1: розкриваючи дужки, пояснити написання прийменників. З трьома прийменниками скласти речення.

З(за), з(над), із(за), з(поза), за(для), до(за), по(серед), з(поміж), з(понад), про(між), з(проміж), до(над), з(під), по(під), по(між), із(над), із(під), з(перед), з(посеред), зі(мною), з(ним), піді(мною), у(нього), зі(сходу).

Завдання II: списати речення, розкриваючи дужки. Знайти омонімічні прийменники і префікси, пояснити, як їх розрізнати. 1) (На)дворі була ще весна, і висока трава (в, у)стеку була вже готова під косу. (І. Нечуй - Левицький) 2) (При)поясі у вершників були шаблі, а в руках луки (із)стрілами. (П. Панч) 3) Хата без дахів (с)купчені, (при)ліплені одна(до)одної, одна (над)другою. (М. Коцюбинський) 4) Стояв вантажний літак, (до)верху забитий якимись ящиками й тюками. (В. Кучер) 5) Дивись, (з)над Дніпра (зі)брались кривні, привітали край мій древній. (А. Турчинська) 6) (З)переляку душа в п'яти уткла. 7) С(підтишка) литки рве. (Нар. творчість).

Завдання III: з поданих слів утворіть словосполучення, використовуючи прийменники *близько, в. для, до, за, край, коло, на, навкруги, навколо, поміж, серед*. Пояснити, з якими відмінками вживаються ці прийменники.

Бігти, дерева; місце, сцена; туга, батьківщина; сісти, стіл; екскурсія, Одеса; приїхати, канікули, книга, ми; садок, хата; стояти, степ; іти, щастя.

Завдання IV: прочитати, пояснити значення фразеологізмів, замінюючи їх словом - синонімом. Підкреслити прийменники разом із іменниками, визначити їх відмінок, заповнити таблицю.

Прийменник на	Відмінок місцевий i/ \ // i, V/ i/ r(f :	Походження непохідний ttgwł ttitttjж	Приклад w/7 сьомому ЯС-Ôî
------------------	--	--	------------------------------

На сьомому небі бути, не до жартів, мало крізь землю не провалився, лізти межі очі, крок за кроком, мороз з-за плечей бере, вирости з - під землі, через пень - колоду, поперек горла стати, обвести навколо пальця, перед самим носом. 3. Розподільний диктант.

Установіть, з якими значеннями вживаються прийменники, розподіліть їх на дві групи: I - ті, що виражають просторові відношення; II - часові. Поясніть написання.

Услід за вітром, упродовж року, з дня на день, коло броду, з - під снігу, поміж осиками, на стежці, понад гаш, слід за батьком, попід явором, при дорозі, з - поперед усіх, у процесі обговорення, на честь ювілею, у напрямі до парку, за сім метрів, через місяць, проти ночі.

3. Гра "РеОактор"

Два рази в тиждень, сміятись над собою, говорити по - українськи, їхати по вулиці, сталося із-за необережності, перетворюватися в пар, стояти у входу, прийти в час ночі, турбуватися о мамі.

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Завдання учням.

- *Проведіть взаємоконтроль. Працюючи в парах, перевірте, як ви засвоїли правила написання похідних прийменників. Побудуйте роботу в діалогічній формі. Наводьте власні приклади.*

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

За вивченим матеріалом підготувати інформаційну картку своєму однокласнику або виконати вправу 462.